

клієнта, намагаючись врахувати індивідуальні потреби кожного, підбираючи специфічні форми терапії.

АРТ-ТЕРАПЕВТИЧНА МЕТОДИКА «ГОДИННИКИ»

АРТ-ТЕРАПЕВТИЧЕСКАЯ МЕТОДИКА «ЧАСЫ»

ART-THERAPEUTIC TECHNIQUE «WATCH»

© Пивоварчик І.М., М. Одеса

Цель: осознание экзистенциальных данностей существования – смысла жизни, одиночества, свободы, смерти; психолого-педагогическая поддержка принятия своего времени жизни и преодоления возрастных кризисов.

Целевая аудитория: клиенты в период прохождения нормативных и ненормативных кризисов, а также клиенты с неизлечимыми заболеваниями, наркоманы в стадии ремиссии и др.

Оборудование и материалы: бумага А4, гуашь, кисти разной толщены, вода в баночках.

Инструкция: Расположитесь удобно, прикройте глаза, сделайте несколько глубоких вдохов и выдохов, расслабьтесь, представьте себе часы, которые каким-либо образом связаны с вашей жизнью, или часы, которые вы просто себе представили. Рассмотрите их внимательно, изучите какие они, где находятся, из какого материала изготовлены, какое время показывают, исправны ли они. Побудьте еще немного с ними. Попробуйте почувствовать их. Когда придет чувство достаточности и вы будете готовы, сделайте три глубоких вдоха и выдоха, и открывайте глаза.

Задание. Используя предложенные материалы, нарисуйте часы, которые вам представились.

Вопросы для обсуждения после творческой работы:

1. Что значат для вас часы в вашем рисунке?
2. Какие чувства у вас возникали, когда вы изображали часы?
3. Они реально существующие? Они привычны для нашей эпохи и культуры?
4. Из какого материала они сделаны?
5. Где они находятся?
6. Чьи они? Есть ли у них владелец? Кто ими пользуется? Как часто?
7. Исправны ли часы? Который час они показывают?
8. Какие чувства и эмоции у вас возникают, когда вы смотрите на эти часы?
9. Символом какого жизненного момента в вашей жизни служат часы?

Форма проведения: индивидуальная или групповая работа.

ОПИТУВАЛЬНИК БАЗОВОГО ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ ОПРОСНИК БАЗОВОГО ПРОФЕСІОНАЛІЗМА БУДУЩИХ ІНЖЕНЕРОВ QUESTIONNAIRE OF BASIC PROFESSIONALISM OF FUTURE ENGINEERS

© Підбуцька Н.В., м. Харків

Опитувальник розроблений з метою вивчення такого психологічного феномену, як професіоналізм особистості майбутнього інженера. Він складається з 31 твердження, має високі показники надійності (Альфа-Кронбаха

становить 0,77), складності питань (від 3,8 до 5,375), невелику помилку вимірювання (8,3 бала), за більшістю шкал питання узгоджені між собою.

Має наступні шкали: *атенційні здібності* – можливість довго зосереджувати увагу на одному об'єкті, високий обсяг і вибірковість уваги; *стресостійкість* – спроможність переносити значні навантаження, що спричиняються особливостями професійної діяльності та здатність працювати ефективно; *креативність* – здатність продукувати нові ідеї для вирішення професійних завдань, модернізувати «старі, перевірені часом» рішення; *цілеспрямованість* – можливість будувати адекватні плани, орієнтація на свідоме досягнення цілей; *посидючість* – виконання монотонної роботи не відволікаючись; *комунікативність* – спроможність налагоджувати зв'язки та уміння знайти спільну мову з людьми; *професійна мотивація* – задоволення від обраної спеціальності, потреба у професійного розвитку; *професійне мислення* – можливість використовувати безліч просторових уявлень для виконання професійних завдань.

Розроблений опитувальник можна використовувати для вимірювання професіоналізму інших професій, професійно важливі якості яких корелюють із якостями майбутнього інженера.

ПСИХОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО ВИЯВЛЕННЯ ТА ПРОФІЛАКТИКИ ПРОЯВІВ БУЛІНГУ СЕРЕД УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

ПСИХОЛОГИЧЕСКАЯ ПОДГОТОВКА ПЕДАГОГИЧЕСКИХ РАБОТНИКОВ К ВЫЯВЛЕНИЮ И ПРОФИЛАКТИКЕ ПРОЯВЛЕНИЙ БУЛЛИНГА СРЕДИ УЧАЩЕЙСЯ МОЛОДЕЖИ

PSYCHOLOGICAL TRAINING OF PEDAGOGICAL WORKERS FOR DETECTION AND PREVENTION OF MANIFESTATIONS OF BULLYING AMONG PUPILS' YOUTH

© Підчасов Є.В., Зіза Є.О., м. Харків

В рамках тренінгу-семінару розкривається авторська програма роботи з педагогічними працівниками школи, як головними керуючими педагогічним процесом, з профілактики та попередження булінгу серед учнівської молоді. *Мета програми* – формування навичок своєчасно та усвідомлено реагувати та здійснювати психопрофілактику проявів булінгу.

У теоретичному блоці учасники детально ознайомлюються з поняттям булінгу, його ознаками, формами прояву та структурою, основними учасниками, причинами розвитку та рекомендаціями, щодо психопрофілактики й запобігання його розвитку. Визначено критичність підлітково віку для проявів булінгу та кібербулінгу.

У практичному блоці учасники, у формі бесіди із елементами мозкового штурму, з використанням мультимедійних матеріалів, вдосконалюють свої практичні навички. Проводиться аналіз реальних ситуацій, здійснюється пошук відповідей на проблемні питання за темою, учасники навчаються відрізняти булінг від звичайних агресивних дій Отримані знання та навички є важливими профілактичним засобом, адже вони дають можливість вчасно виявити та